

Ügyszám: NAIH-4665-5/2023

Ügyintéző:

Dr. Kupeczki Nóra részére
jogalkotásért felelős helyettes államtitkár

Igazságügyi Minisztérium

hivatali kapu útján

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) jogalkalmazói tapasztalatai alapján az alábbi jogszabály-módosítási javaslatot¹ kívánja előterjeszteni az igazságügyi szakértői működés területét érintő jogi szabályozás kapcsán.

Elsőként fontos leszögezni, hogy a Hatóság főként az igazságügyi pszichológus szakértők adatkezelését érintő beadványokat kap, és zömmel ezen szakterület mentén folytat az érintettek által kezdeményezett eljárásokat, elenyésző az egyéb szakértőkre vonatkozó beadványok száma. Így a lenti felvetések is főként a Hatóságnak a pszichológus szakértők eljárását érintő gyakorlati tapasztalatai alapján születtek.

A Hatóság a Családjogi Civil Munkacsoport tagjaként az Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Munkacsoportjához 2023. július 10-én eljuttatta a jövőbeli családjogi jogalkotást érintő javaslatait az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvényt (a továbbiakban: Szaktv.) érintően (NAIH-6627-1/2023), a lenti megállapítások ezen túlmenően fogalmazznak meg javaslatokat.

A Hatóság a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamarával szakmai egyeztetést folytatott személyes találkozó keretében, a Kamara és a Hatóság egységes álláspontja a lenti jogszabály-módosítás kezdeményezésének szükségessége.

1.) A magánszakértő adatkezelésének jogalapja

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (a továbbiakban: GDPR vagy általános adatvédelmi rendelet)² 2018. május 25-ét követően hazánkban a hatálya alá tartozó adatkezelésekre közvetlenül és kötelezően alkalmazandó.

A Szaktv. 53. § (1) bekezdése szerint „a szakértő a magánszakértői vélemény elkészítése során rendelkezésére bocsátott vagy tudomására jutott személyes adatokat a megbízás teljesítése céljából csak az érintett személy előzetes írásbeli hozzájárulásával jogosult kezelni. A hozzájárulás megadását vélelmezni vagy kiterjesztően értelmezni nem lehet”.

¹ Infotv. 38. § (4) A Hatóság a (2) és (2a) bekezdés szerinti feladatkörében különösen

a) javaslatot tehet a személyes adatok kezelését, valamint a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését érintő jogszabályok megalkotására, illetve módosítására, véleményezi a feladatkörét érintő jogszabályok tervezetét;

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Szaktv. tehát az adatkezelés jogalapját az érintett hozzájárulására szűkíti, miközben a GDPR szerint az adatkezelés a 6. cikkben felsorolt jogalapok egyikén folytatható³.

A GDPR 23. cikke lehetőséget ad a tagállamoknak jogalkotási intézkedéssel szűkíteni a GDPR szabályait, ez azonban a 12-24. cikkben és a 34. cikkben foglalt rendelkezésekre vonatkozik, és nem az adatkezelés 6. cikk szerinti jogalapjára.

A gyakorlatban főként kiskorúakat érintő családjogi peres eljárásokban, illetve az eljárás indítását megelőzően jelent gondot az írásbeli hozzájárulás mint jogalap alkalmazása, amikor a gyermek közös szülői felügyeletet gyakorló törvényes képviselői egymással érdekellentétben állnak, így a gyermekre vonatkozó magánszakértői szakvélemény készítéséhez, illetve az ezzel járó adatkezeléshez valamelyik szülő a hozzájárulását nem adja meg.

Továbbá, amennyiben a polgári peres eljárásban a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 302. §-a alapján igénybe vett magánszakértő a Pp. iratbetekintési szabályai alapján⁴ a per iratait megismeri, majd az ott megismert adatokat a feladata teljesítése érdekében saját szakvéleménye elkészítése során felhasználja, ekkor az adatkezelése jogalapja szintén nem az érintett hozzájárulása lesz. Egyazon adatkezelésnek ugyanakkor több jogalapja nem lehet, mivel az egyes jogalapokhoz eltérő érintetti jogosítványok társulnak.

A Szaktv. 53. § (1) bekezdése tehát a GDPR-al való harmonizáció érdekében felülvizsgálatra szorul.

2.) A szakértő által készítendő hangfelvétele

Az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 20/A. § (3) bekezdése szerint „a vizsgálat során a szakértő a vizsgált személy vagy annak törvényes képviselője írásos beleegyezése esetén hangfelvételt készíthet.”

³ GDPR 6. cikk

Az adatkezelés jogszerűsége

(1) A személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül:

a) az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez;
b) az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges;
c) az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges;
d) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges;
e) az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges;
f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.

Az első albekezdés f) pontja nem alkalmazható a közhatalmi szervek által feladataik ellátása során végzett adatkezelésre.

(2) Az e rendeletben foglalt, adatkezelésre vonatkozó szabályok alkalmazásának kiigazítása érdekében, a tagállamok az (1) bekezdés c) és e) pontjának való megfelelés céljából fenntarthatnak vagy bevezethetnek konkrétabb rendelkezéseket, amelyekben pontosabban meghatározzák az adatkezelésre vonatkozó konkrét követelményeket, és amelyekben további intézkedéseket tesznek az adatkezelés jogszerűségének és tisztességességének biztosítására, ideértve a IX. fejezetben meghatározott egyéb konkrét adatkezelési helyzeteket is.

(3) Az (1) bekezdés c) és e) pontja szerinti adatkezelés jogalapját a következőknek kell megállapítania:

a) az uniós jog, vagy
b) azon tagállami jog, amelynek hatálya alá az adatkezelő tartozik.

⁴ Pp. 162. § [Az iratbetekintésre jogosultak köre, az iratbetekintés jogának terjedelme, a személyes adatok kezelésének időtartama és terjedelme]

(1) A felek, valamint azok képviselői, a szakértő és az ügyész a per iratait – a határozatok tervezeteinek és az esetleges különvéleménynek a kivételével – a per bármely szakaszában külön engedély nélkül megtekinthetik és azokról maguknak másolatokat vagy kivonatokat készíthetnek.

303. § [A magánszakértő perbeli jogai és kötelezettségei]

(1) A magánszakértő a perben jogosult

a) a feladata teljesítése érdekében a per irataiba betekinteni és azokról másolatot készíteni,

A szakértő részéről a hangfelvétel készítésének és felhasználásának célja a vizsgálat során elhangzottaknak a rekonstruálása, és a – többi vizsgálati eljárás mellett – az elhangzottak alapján a megalapozott szakmai álláspont kialakítása.

A Hatósághoz egyazon időpontban érkezett két, egymással ellentétes, érintetti joggyakorlásra irányuló panasz, amely rávilágított a rendelkezés gyakorlati ellentmondására. Az egyik ügyben a panaszos visszavonta a felvétel elkészítéséhez adott hozzájárulását, még mielőtt a szakértő azt a szakvélemény elkészítése érdekében felhasználhatta volna. A másik ügyben a szakértő – a célhoz kötöttség és adattakarékosság elvére⁵ figyelemmel – törölte a felvételt annak írásbeli leiratának elkészülte után (ami egyébként a szakértők elterjedt gyakorlata), azonban az elkészült szakvéleményt a peres eljárásban megismerve az érintett vitatta az elhangzottak írásbeli rögzítésének pontosságát⁶, álláspontja szerint nem pontosan az a tartalom került leírásra, mint ami a vizsgálaton elhangzott.

A gyakorlatban a szakértők számára sem egyértelmű, hogy a felvétel megőrzése meddig indokolt és jogszerű, és az adatkezelés mely pontjái gyakorolhatja az érintett azt a jogát, hogy a hozzájárulást visszavonja.

Megjegyzendő, hogy ha a visszavont hozzájárulás miatt a szakvélemény nem készíthető el, vagy a vizsgálat megisméltése szükséges, az adott esetben pervesztessége esetén a másik félre eljárási többletköltséget róhat, amely alapjogi jogosultságok sérelmét is felvetheti.

Az IRM rendelet idézett rendelkezésének nyelvtani értelmezése szerint az érintetti hozzájárulás csak a felvétel *elkészítéséhez* tekinthető megadottak, és a hozzájárulás terjedelme a felvétel *felhasználására* már nem terjed ki – miközben a felvétel készítésének és felhasználásának célja a fenti kifejtetteknek megfelelően azonos.

Így, a rendelkezés értelmezése szerint a felvételt a szakértő a Szaktv. 40. § (1) bekezdésének⁷ rendelkezése alapján mint jogi kötelezettség teljesítése jogalapon kezeli és használja fel, ekkor azonban a cél elérése után – amely lehet az írásbeli leirat elkészülte, vagy annak érintett általi megismerése is – sem törölhető a felvétel, mert a Szaktv. 42. §-a⁸ kötelező őrzési időt ír elő.

---

⁵ GDPR 5. cikk

A személyes adatok kezelésére vonatkozó elvek

(1) A személyes adatok:

b) gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történjen, és azokat ne kezeljék ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon; a 89. cikk (1) bekezdésének megfelelően nem minősül az eredeti céllal össze nem egyeztethetőnek a közérdekű archiválás céljából, tudományos és történelmi kutatási célból vagy statisztikai célból történő további adatkezelés („célhoz kötöttség”);

c) az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőek és relevánsak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk („adattakarékosság”);

d) pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük; minden észszerű intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy az adatkezelés céljai szempontjából pontatlan személyes adatokat haladéktalanul töröljék vagy helyesbítsék („pontosság”);

⁶ GDPR 5. cikk (1) A személyes adatok:

d) pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük; minden észszerű intézkedést meg kell tenni annak érdekében, hogy az adatkezelés céljai szempontjából pontatlan személyes adatokat haladéktalanul töröljék vagy helyesbítsék („pontosság”);

⁷ Szaktv. 40. § (1) A szakértő a tevékenysége során rendelkezésére bocsátott vagy tudomására jutott személyes adatokat a kirendelés vagy megbízás teljesítése, valamint tevékenységének szakmai, módszertani, fegyelmi és a jogszabályoknak való megfelelése ellenőrizhetősége céljából jogosult kezelni.

⁸ Szaktv. 42. § (1) A szakértő a tevékenysége során általa kezelt személyes adatok kezelését – ha törvény másképp nem rendelkezik – a kirendelés befejezését vagy megbízás teljesítését követően haladéktalanul korlátozza.

(2) A befejezett kirendelést vagy megbízást követően a szakértő az általa az (1) bekezdés szerint korlátozottan kezelt személyes adatokat tevékenysége szakmai, módszertani, fegyelmi megfelelése, valamint jogszabályszerűségének ellenőrizhetősége céljából a korlátozástól számított tíz évig tárolja, és azokat kizárólag a hatóság, a megbízó, az igazságügyi szakértőkkel szembeni fegyelmi eljárás,

A hozzájárulás visszavonásának lehetősége⁹ a hozzájárulásos jogalap alkalmazásának alapvető feltétele. A hivatkozott esetben ugyanakkor a hozzájárulás visszavonásának megkérdőjelezhetősége miatt a hozzájárulás nem tekinthető érvényes jogalapnak a hangfelvételek készítése esetében sem.

Mindez független a hangfelvételek készítésére és felhasználására vonatkozó polgári jogi rendelkezéstől¹⁰, mert a GDPR hatálya alá tartozó adatkezelésre – amilyen a bírósági, vagy hatósági eljárásban kirendelt szakértő és a magánszakértő adatkezelése – a GDPR szabályait kell figyelembe venni.

Fentiekre tekintettel a Hatóság szükségesnek tartaná az IRM rendelet 20/A. § (3) bekezdésének hatályon kívül helyezését, és a hangfelvétel készítése és felhasználása rendelkezéseinek pontosítását.

3.) A Hatóság munkatársai készséggel rendelkezésére állnak a jogszabály-előkészítés során esetlegesen felmerülő kérdések megválaszolásában. A felmerülő kérdésekkel kapcsolatban kérem, hogy szakertok@naih.hu osztályvezetővel (telefon: [06-1-2000000](tel:06-1-2000000), e-mail: szakertok@naih.hu) legyenek szívesek a kapcsolatot felvenni.

kelt: Budapest, az elektronikus aláírás szerint

Dr. habil. Péterfalvi Attila,
elnök, c. egyetemi tanár

---

valamint az igazságügyi szakértő értékelését megalapozó eljárás lefolytatására jogosult, valamint a személyes adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére továbbíthatja.

(3) A szakértő az (1) bekezdés szerint korlátozottan kezelt személyes adatokat a korlátozástól számított tíz év elteltével törli.

⁹ GDPR 7. cikk (3) Az érintett jogosult arra, hogy hozzájárulását bármikor visszavonja. A hozzájárulás visszavonása nem érinti a hozzájáruláson alapuló, a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét. A hozzájárulás megadása előtt az érintettet erről tájékoztatni kell. A hozzájárulás visszavonását ugyanolyan egyszerű módon kell lehetővé tenni, mint annak megadását.

¹⁰ Ptk 2:48. § [A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog]

(1) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges.